

O *Ani Migreni* brez kritiškega glavobola ...

dr. Ignacija J. Fridl

Andrej Rozman Roza: *Ana Migrena*; režija in TV grafika: Gojmir Lešnjak Gojc; glasba: Bojan Jurjevčič Jurki; kostumografija: Nataša Recer; scenografija: Boštjan Slana, Marjan Rogelj, Matija Rogelj; zvok in slika: Gregor Kraševc, Nejc Rogelj; luč: Erik Francelj, Bogdan Francelj; grafična podoba: Andreja Aljančič Povirk; producent: Bogdan Francelj; igrajo: Manca Zore (*Ana Migrena*), Jure Rajšp (*Jorik Dolinščak*), Matevž Vidmar (*Rajfolt Dolinščak pri 27 letih*), Maja Bahar (*Hermelina Dolinščak pri 24 letih*), Milan Vidmar (*Rajfolt Dolinščak pri 50 letih*), Mojca Novak (*Hermelina Dolinščak pri 47 letih*), Janez Remškar (*Štefan Šmuc*), Lucija Alič (*Ramaela del Franco*), Klavdija Japelj (*Rosalinda*), Matija Rogelj (*Pijanko*), Pia Čibej Vida (TV zvezda). Teater KD Janez Jalen, premiera: 19.1.2013

Parodično-komična variacija na temo mehiških telenovel *Ana Migrena* Andreja Rozmana Roze, ki je svojo premiero doživela v Šentjakobskem gledališču leta 2003, postaja ob praznovanju svoje desetletnice očitno med ljubiteljskimi gledališči vse bolj popularna. V decembru je v izvedbi Teatra Gardelin premierno zaživela na odru Kulturnega doma na Kokrici, v marcu jo napoveduje dramska sekcija PD Cirkovce, v januarju pa jo je na svojem odru kot vrhunec letošnje sezone predstavilo Kulturno društvo Janez Jalen iz Notranjih Goric.

Izvedba gledališča Janez Jalen že z izborom izkušenega gledališčenika **Gojmirja Lešnjaka Gojca** kot režiserja nakazuje, da poskušajo parodično komedijo, ki ob svojem debiju ni doživela najbolj prizanesljivih ocen, zastaviti najbolj ambiciozno. In res: Gojmir Lešnjak Gojc je delo z igralci opravil natančno, na odru je izrabil vse komunikacijske možnosti med televizijskim in gledališkim medijem, ki jih igra ponuja, in pripravil predstavo, ki tako igralcem kot gledalcem omogoča, da na odru uživajo in se zabavajo.

Zgodba o družini Dolinščakovih izpolnjuje vse kriterije žajfaste TV nadaljevanke – bizniserski oče Rajfolt ima obvezno ljubico, za krinko slavističnega purizma se njegova žena Hermelina v svojem dolgočasju na vse možne načine zabava s hišnim osebjem, njun edinček Jorik pa zbegano tava med dekleti, ki stopijo na njegovo življenjsko pot ... Tu je še zviti sluga Štefan Šmuc, hispanizirana zapeljivka Ramaela del Franco ter kot njihovo nasprotje poštena in nekoliko naivna naslovna junakinja Ana Migrena, ki ravno zaradi svojega pozitivnega značaja povzročča »glavobol« vsem ostalim antijunakom te življenjske komedije zmešnjav. V slogu dr.-romanov ne manjka tudi medicinska sestra Rosalinda, ki edina pozna skrivnost zamenjanih dojenčkov, priročni dramski preobrat, kakršnega evropska dramska književnost uspešno izrablja že vso svojo zgodovino od grških začetkov dalje.

Širok in bogat zgodovinski nabor klišejev iz svetovne književnosti, ki je prisoten v dramskem besedilu *Ana Migrena*, je režiser Gojmir Lešnjak Gojc ob podpori učinkovite glasbene podlage **Bojana Jurjevčiča Jurkija** ter oblikovalcev zvoka in slike **Gregorja Kraševca** in **Nejca Roglja** poskušal prenesti tudi na raven TV medija, ki v najnovejši predstavi *Jalnovcev* dobi zelo pomembno, odrskemu izrazu skoraj enakovredno vlogo. Na platnu nad odrom se med uprizoritvijo namreč odvija hkrati tudi nekakšen zgodovinski pregled filmskega medija – izmenjujejo se črnobeli besedilni kadri z opisi situacij, ki jih poznamo iz nemega filma, ter barvito strukturirane, kričeče kičaste reklame, ki uporabnika v podobi TV zvezde, kot jo s pravo mero na videz nedolžne, a nevarne, zvijačne zapeljivosti odigra **Pia Čibej Vida**, prepričujejo v vse, česar ne potrebuje, še najbolj pa v vsemogočno moč televizije same. Tako dobi TV medij pod režisersko taktirko Gojmirja Lešnjaka Gojca dvojno, janusovsko gledališko vlogo – po eni strani vlogo ironičnega potujevalca plehkega vsakdanjega dogajanja, po drugi pa nevarnega in lažnega zapeljivca, ki zapreda človeka v varljivo nepomembnost in brezsmisel njegovega bivanja. Sicer nedvomno glavni moški nosilec igre Teatra Janez Jalen **Milan Vidmar** je tokrat v vlogi uspešnega poslovneža in zdolgočasenega moža Dolinščaka nekoliko bolj zadržan, kot smo ga sicer vajeni, kakor da lažna družinska in karieristična idila ni docela tisti svet, v katerega igralsko skrajno suvereno vstopa. V tem pogledu je **Mojca Novak** kot njegova žena Hermelina bolj zapeljivo drzna, neizprosno izkoriščevalska in zlagano intelektualistična. **Jure Rajšp** je kot Jorik skladno s svojim imenom, ki ga je Roza nedvomno zavestno povzel po Shakespearjevem *Hamletu*, uspešno prikazal sina, ki živi le na pol, tako rekoč fiktivno, saj - vedno vajejen starševske zaščite in pomoči - le s težavo in neodločno sprejema odgovorno, realistično življenje odraslega človeka. **Janez Remškar** kot Štefan Šmuc z izjemo nekaterih artikulacijskih zamejitev, ki so še opazne, sicer brezhibno preigrava svoje številne vloge – od pokornega sluge, prek hudičevsko nevarnega zapeljivca in spretnega prevaranta vse do končne preobrazbe v žensko podobo. Nedvomno igralsko prvenstvo v najnovejši uprizoritvi Teatra Janez Jalen pa prevzemajo mlajše igralko – izvrstna **Manca Zore** kot Ana Migrena, zdaj naivno poštena, potem spet odločno uporniška, da gledalcu dovolj jasno razkriva prave smernice življenja. Ob njej še **Klavdija Japelj**, ki kot energična medicinska sestra Rosalinda in Anina mati, ki pravzaprav v ozadju vrti in vodi resnični svet, nudi zares odlično podporo liku Ane Migrene in nikakor nazadnje imenitna **Lucija Alič** kot

Ramaela del Franco, ki očara s svojo mediteransko sproščenostjo in suvereno primorsko dikcijo. Omeniti pa je vsekakor treba še vložni prizor v gostilni na Jesenicah, v katerem **Matija Rogelj** kot Pijanko v nekaj minutah uspe razviti lik pijančka, ki se ga ne bi sramovale niti antologije profesionalnega gledališča. Kostumografija **Nataša Recer** korektno sledi temeljnim vsebinskim smernicam in podpira tipizacijo likov v najnovejši uprizoritvi *Ane Migrene*, čeprav bi si namesto karakterizacije Hermeline kot kostumsko nedomiselnih dive pri njej lahko privoščila nekaj več oblačilne razkošnosti. Bistveno slabše pa igro podpira scenografija **Boštjana Slane** ter **Marjana** in **Matije Roglja**. Cenena, skoraj oguljena vrata, ki so v istem gledališču v izvedbi Ionescove *Plešaste pevke* zelo domiselno nakazovala strašljivo ujetost človeka za zapaha absurda, pač ne sodijo v razkošno vilo Dolinščakovih, saj prinašajo sporočila, ki se nikakor ne ujemajo z vsebino igre in značaji, ki jih poskušajo razviti nastopajoči. Uprizoritelji, ki so tako garali na vseh segmentih odrskega jezika, si nikakor ne bi smeli privoščiti, da v predstavi uporabijo rekvizite, ki so pač na razpolago, saj je scena preveč pomemben gledališki element, ki odločilno sooblikuje odrsko govorico. Dolinščakovi bi pač potrebovali več nedomiselnega bleska ceneno historiziranih betonskih stebrišč, usnjene fotelje, pozlačene vozičke z viskijem in ves drugi scenski šlampasti kič, ki je nujni diferenciacijski pogoj cenениh TV nadaljevanj našega časa v primerjavi s siceršnjo filmsko produkcijo.

Toda ravno zaradi tega scenskega zdrsa je režijski in igralski angažma Teatra Janez Jalen tokrat še toliko več vreden, saj njihova predstava od nekaj začetnih krčev in zastojev nato vedno bolj imenitno teče vse do sklepnega spoznanja: »Vsi smo ena velika srečna družina«. Res, skladno z vsemi zakonitostmi soap gledaliških oziroma televizijskih žanrov se lahko igra od tu dalje kadar koli nadaljuje. So what? Kje obvisi tu gledalec, ki v primeru *Ane Migrene* priložnosti za spremljanje nadaljevanja nima? Iz dvorane odkoraka izgubljen nekje med smehom in praznino. Tako odprt konec, brez ostrejše, poudarjene parodične in (samo) ironične intonacije, ki bi se je že iz lokalnega, kaj šele iz širšega sodobnega družbenega življenja dalo na odru zaslišati že na daleč, pokaže Rozina *Ana Migrena* še enkrat svojo literarno šibkost. Kdaj bo slovenski oder, sicer s smehom in avtoironijo, a vendarle, že začel spet pogumno spregovarjati, da naše življenje ne sme in ne more biti zgolj in samo igra, svobodno poigravanje s samim seboj in z drugimi, ki prebivajo v naši bližini, ter neodgovorno razpolaganje z vsem, kar stopa na našo življenjsko pot?